

การกำหนดเขตโรงเรียนประถมศึกษาของโรงเรียนรัฐบาล
เขตราษฎร์บูรณะ กรุงเทพมหานคร

นายโกมล ปัตตะพงศ์

002630

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

แผนกวิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2521

ZONING OF THE PUBLIC ELEMENTARY SCHOOLS
IN RATBURANA DISTRICT, BANGKOK METROPOLIS

Mr. Komol Pattabongs

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Educational Administration
Graduate School

Chulalongkorn University

1977

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การกำหนดเขตโรงเรียนประถมศึกษาของโรงเรียนรัฐบาล

เขตรามภูมิมูรณะ กรุงเทพมหานคร

ชื่อผู้ศึกษา

นายโกมล ปัทมะพงศ์

อาจารย์ที่ปรึกษา

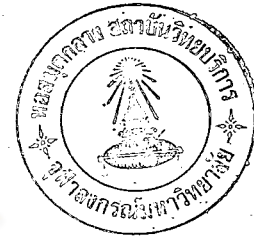
ดร. ณรงค์ บุญมี

แผนกวิชา

บริหารการศึกษา

ปีการศึกษา

2520

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันทางการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาของโรงเรียนรัฐบาล ในเขตรามภูมิมูรณะ ในลักษณะต่าง ๆ เช่น
 - 1.1 จำนวนนักเรียน จำนวนครู เนื้อที่ของโรงเรียน
 - 1.2 คุณภาพของโรงเรียนในด้านวัสดุ
2. เพื่อศึกษาหาวิธีการที่เหมาะสมในการกำหนดเขตการรับนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา ของโรงเรียนรัฐบาลในเขตรามภูมิมูรณะ กรุงเทพมหานคร ในแต่ละโรงเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสำรวจซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสำรวจสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เกี่ยวกับที่พักอาศัย วิธีเดินทาง และเวลาที่ใช้ในการเดินทางในแต่ละวันระหว่างบ้านกับโรงเรียน ส่วนตอนที่ 2 เป็นแบบสำรวจสำหรับครูใหญ่และครูช่วยครูใหญ่ สอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันทางการศึกษาของโรงเรียนที่ครูใหญ่และครูช่วยครูใหญ่บริหารอยู่ ตลอดจนความคิดเห็นที่เหมาะสมเกี่ยวกับระยะทางและเวลาที่นักเรียนใช้ในการเดินทางไปและกลับระหว่างบ้านกับโรงเรียน แบบสำรวจดังกล่าวได้สร้างขึ้น

จากการค้นคว้า งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และรายงานเกี่ยวกับโครงการ
แผนที่โรงเรียนขององค์การยูเนสโก โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาตรวจแก้เพื่อปรับปรุง
ให้เหมาะสมก่อนนำไปใช้

กลุ่มตัวอย่างประชากร ประกอบด้วย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
จำนวน 744 คน ครูใหญ่และครูใหญ่จำนวน 32 คน วิจัยในว
แบบสำรวจไป ใหญ่ตยซึ่ง เป็นกลุ่มตัวอย่างและรับกลับตยตนเอง โดยได้รับ
แบบสอบถามกลับคืนจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 739 ฉบับ (รอย
ละ 99.32) และจากครูใหญ่และครูใหญ่ จำนวน 32 ฉบับ (รอยละ 100)
รวมทั้งสิ้น 771 ฉบับ (รอยละ 99.66)

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์โดยใช้การร้อยละ และค่าเฉลี่ย

ผลการวิจัย

1. เวลาที่ใช้ในการเดินทางไปและกลับระหว่างที่พักอาศัยกับ โรงเรียน
ของนักเรียน ควรกำหนดให้ใช้ เวลาประมาณ 30 นาที
2. ระยะทางระหว่างที่พักอาศัย กับ โรงเรียนของนักเรียน ควร
กำหนดเป็นระยะประมาณ 1.5 กิโลเมตร
3. รูปร่างของเขตโรงเรียน ไขว้รูปหกเหลี่ยมตาม เตาไม้ไผ่ ทั้งนี้
เพราะโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐบาลใน เขตราชบุรีมีรูปร่างใน ใหญ่ตั้งอยู่ในวัด
ซึ่งไม้ไผ่มีการวางแผนที่ดีมาก่อน
4. การกำหนดเขตโรงเรียน ต้องอาศัยเกณฑ์ดังต่อไปนี้
 - 4.1 รัศมีของรูปวงกลมที่ครอบคลุมที่พักอาศัยของนักเรียน
ประมาณ 65 %
 - 4.2 รัศมีของรูปหกเหลี่ยม จากสูตร $E = 2.598r^2$
 - 4.3 ระยะทางที่คำนวณได้โดยอาศัยค่าเฉลี่ยของเวลาที่
นักเรียนใช้ในการเดินทางมาโรงเรียน กับ เวลาตามความคิดเห็นของครูใหญ่

และช่วยครูใหญ่ ที่นักเรียนควรรู้ใจในการ เดินทางมาโรงเรียน

5. แผนแบ่งเขตโรงเรียน ควรกำหนดตามสภาพภูมิประเทศ เช่น แม่น้ำ ลำคลอง ถนน ซอย แนวเส้นแบ่งเขตแขวง โดยยึดเกณฑ์ในข้อ 4

พิจารณา

6. สภาพการศึกษาในปัจจุบันของ โรงเรียนประถมศึกษา ผลปรากฏ ดังนี้

6.1 ในด้านจำนวนครู : นักเรียน เมื่อพิจารณาเกณฑ์ 1 : 30 ปรากฏว่า มีโรงเรียนที่เหนือเกณฑ์ เพียงโรงเรียนเดียว คือ โรงเรียนวัดบางปะกอก นอกนั้นต่ำกว่าเกณฑ์ แสดงว่า มีจำนวนครูมากเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนนักเรียน

6.2 ในด้านจำนวนนักเรียน : เนื้อที่ เมื่อพิจารณาเกณฑ์ นักเรียน 1 คน : เนื้อที่ 1 ตารางวาแล้ว ปรากฏว่า มีโรงเรียนเหนือเกณฑ์ เพียงโรงเรียนเดียว คือ โรงเรียนวัดสน นอกนั้นต่ำกว่าเกณฑ์ แสดงว่า ยังมีเนื้อที่เหลือสำหรับนักเรียน

6.3 ในด้านวัสดุครู ปรากฏว่า มีครูปริญญาครีมากกว่าร้อยละ 50 ในบางโรงเรียน และบางโรงเรียนไม่มีครูปริญญาครีเลย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title Zoning of the Public Elementary Schools
 in Ratburana District, Bangkok Metropolis
Name Mr. Komol Pattabongs
Thesis Advisor Dr. Narong Boonme
Department Educational Administration
Academic Year 1978

ABSTRACT

Purposes of Study

1. To study the present educational facts of the public elementary schools of Amphoe Ratburana in Bangkok Metropolis, according to the following items :

1.1 Number of pupils, teachers and amounts of school areas.

1.2 Quality of schools.

2. To find out appropriate methods to establish school catchment areas for each school, using data from respondents and method suggested by UNESCO.

Method of Study

The researcher used the survey research method and designed questionnaires to collect data for this study. The questionnaires were divided into two parts :

The first part was concerned with general educational facts of the selected schools. All respondents are principals and assistants.

The second part was about the locations of pupils' house, kinds of vehicles they used to take from home to school, period of time they spend in their trip school. All respondents are Pratom 4 pupils. These questionnaires were compiled from text books, related research studies and UNESCO's reports on school mapping project. The revisions were made in consultation with the thesis advisor.

The respondents were 2 groups; 32 principals and assistants, and 744 pratom 4 pupils, 32 copies of questionnaire were returned from principals and assistants (100 %) and 739 copies from Pratom 4 pupils (99.32 %)

The data were analyzed by the use of percentages and Arithmetic Mean

Major Findings

1. To determine the school catchment areas of the public elementary schools of Amphur Ratburana, students' travelling time from home to school should be thirty minutes.

2. To determine the school catchment areas of the public elementary schools of Amphur Ratburana, distance from home to school, should be one and a half kilometer.

3. The school zone in hexagonal shape was not suitable for the model of school catchment areas.

4. The criteria in establishing the school catchment areas were as the following :

4.1 The radius of the circle which covered about 65 % of pupils' residential area .

4.2 The radius of the hexagon from the formula :

$$E = 2.598r^2 d$$

4.3 The distance calculated from the average of time of the two groups of the respondents.

5. The school catchment boundaries should be fixed by the geographical conditions such as : rivers, canals, roads, lanes, and Amphur boundary lines.

6. The educational facts of the public elementary schools of Amphur Rathurama in Bangkok metropolis were followings :

6.1 12/13 schools were under the standard criteria of pupil : teacher (1 : 30). This showed that there were less pupils compared to the teachers.

6.2 12/13 schools were under the criteria of pupil : wa² (1 pupil : 1 wa²). This showed that there were less pupils compared to the school area.

6.3 There were more than 50 percents of teachers with degree in some schools where as there were only teachers with diploma and certificate in the others.

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี เพราะผู้วิจัยได้รับความเมตตาอนุเคราะห์จากท่านอาจารย์ทั้งหลายซึ่งผู้วิจัยจะได้อกล่าวนามดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้ให้ทุนในการทำการวิจัย อาจารย์ ดร.ณรงค์ บุญมี อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย ผู้ซึ่งได้ให้ข้อคิดและปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ รวมทั้งให้กำลังใจสนับสนุนผู้วิจัยอย่างใกล้ชิดตลอดมา คุณพิษณุโรจน์ พลับรูการ แห่งสำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย ครูใหญ่และผู้ช่วยครูใหญ่ทุกท่าน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนประถมศึกษาของโรงเรียนรัฐบาลในเขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร คุณพะนอม ถาวรกิจ คุณระเบียบ กาญจนภาพ.จ.อ.หญิง พรทิพย์ ประพฤติกิติ คุณบุญทัน อัญชลบุญ คุณประกอบ อัญชลบุญ และคุณเขาวลัักษณ์ ปัตตะพงศ์

ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในน้ำใจไมตรีที่ได้รับจากท่านผู้มีพระคุณที่ได้กล่าวนามมาแล้วข้างต้น จึงใคร่ขอกราบขอบพระคุณทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

โกมล ปัตตะพงศ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ช
กิตติกรรมประกาศ	ญ
รายการตารางประกอบ	ฐ
รายการแผนที่ประกอบ	ท
บทที่	

1 บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	10
ขอบเขตของการวิจัย	10
นิยามหรือคำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	11
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	11
วิธีดำเนินการวิจัย	12
วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล	12
การวิเคราะห์ข้อมูล	12
ลำดับขั้นในการนำเสนอข้อมูล	13

2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวางแผน	14
หลักสำคัญของการวางแผน	14
ข้อสรุปวิทยานิพนธ์ของรังสรรค์ กัณฑ์เนตร	18
ข้อสรุปวิทยานิพนธ์ของฐศักดิ์ แสงมุกดา	18
ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับการแบ่งห้องที่การศึกษา ..	21
ขอเสนอการแบ่งเขตโรงเรียนของสมาคมผู้บริหารโรงเรียนของ	
สหรัฐอเมริกา	22

การกำหนดครูประจำของเขตโรงเรียนของ จาก ฮัลแดค	22
สรุปการศึกษาคนควางานวิจัย	26
3 วิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล	27
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	27
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	27
การรวบรวมข้อมูล	30
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	31
การวิเคราะห์ข้อมูล	32
4 การวิเคราะห์ข้อมูล	33
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์การกระจายของนักเรียนในค่านวิธีการ เดินทางมาโรงเรียน	36
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของ ผู้บริหารในค่านระยะ เวลาที่นักเรียนใช้ในการเดินทางมาโรงเรียน	44
ตอนที่ 3 การหาเกณฑ์ ระยะทางจากที่พักอาศัยของนักเรียน มายังโรงเรียน	48
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและขอเสนอแนะ	60
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	60
วิธีดำเนินการวิจัย	60
วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล	61
วิธีวิเคราะห์ข้อมูล	61
สรุปผลการวิจัย	62
อภิปรายผล	64
ขอเสนอแนะ	67
บรรณานุกรม	70
ภาคผนวก	72
ประวัติการศึกษา	85

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ผู้ตอบแบบสอบถาม	29
2 จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน	30
3 แสดงการอวยละ ของวิธีเดินทางมาโรงเรียนของนักเรียน	36
4 แสดงเวลาเฉลี่ยที่ใช้ในการเดินทางมาโรงเรียนและกลับบ้านของนักเรียน	38
5 แสดงการอวยละของระยะทางระหว่างที่พักอาศัยของนักเรียนกับโรงเรียน	41
6 แสดงระยะทางที่เหมาะสมระหว่างที่พักอาศัยของนักเรียนกับสถานที่ตั้งโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารแบ่งเป็นรายแขวง	43
7 แสดงความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับระยะเวลาที่เหมาะสมที่ใช้ในการเดินทางจากที่พักอาศัยมายังโรงเรียนของนักเรียนเป็นรายแขวง	44
8 แสดงพื้นที่ของโรงเรียน จำนวนนักเรียน จำนวนครู จำนวนนักเรียน : เนื้อที่ และ จำนวนครู : นักเรียน	45
9 แสดงวุฒิครูโรงเรียนประถมศึกษาของโรงเรียนรัฐบาลในเขต รามภูรบุรณะ พ.ศ. 2520	47
10 แสดงค่าเฉลี่ยของเวลาและระยะทางจากผู้บริหารโรงเรียนและนักเรียน และค่าระยะทางที่ได้จากการคำนวณได้	49
11 แสดงค่า r ของรูปหกเหลี่ยมจากสูตร $E = 2.598r^2d$	51
12 แสดงรัศมีวงกลมที่ครอบคลุมที่พักอาศัยของนักเรียนเกิน 65 % ขึ้นไป	52
13 แสดงค่าเฉลี่ยของระยะทางจากการคำนวณรัศมีของรูปหกเหลี่ยมและรัศมีของวงกลม	54

รายการแผนที่ประกอบ

แผนที่

หน้า

1	แสดงเขตรัฐบุรณะ	14
2	แสดงความหนาแน่นของที่พักอาศัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ของโรงเรียนรัฐบาลในเขตรัฐบุรณะภายในวงกลมรัศมี 300 600 และ 900 เมตร	53
3	แสดงที่ตั้งของโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐบาลในเขตรัฐบุรณะ กรุงเทพมหานคร	68
4	แสดงการแบ่งเขตโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐบาลในเขต รัฐบุรณะ กรุงเทพมหานคร	69

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย